

DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINDA RESMİ NİKAHSIZ KARI KOCA HAYATI YAŞAYANLAR ALEYHİNE YAPILAN İNDİRİMLER

*The Reductions Applied Against Couples Living Together Without
Formal Marriage in Compensation for Loss of Support*

Rabia ÖZSOY*

ÖZET

Türk Borçlar Kanunu m. 53'te ölüm halinde uğranılan zararlar sayılmıştır. Söz konusu hükümde sayılan zararlardan biri de ölen desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplardır. Kanun koyucu bu düzenlemeyle hukuka aykırı fiil neticesinde ölen desteğin bakım yardımlarından yoksun kalan kişilerin destekten yoksun kalma zararının karşılanmasını amaçlamaktadır. Ölüm sebebiyle üçüncü kişilerin uğradığı maddi zarar yansımaya zarar niteliği taşıdığından kural olarak tazminat sorumluluğunun dışında tutulur. Ancak yansımaya yoluyla zararın tazmin edilebilmesi açık bir düzenlemenin varlığı halinde mümkündür. Destekten yoksun kalma tazminatına ilişkin TBK m. 53/I b.3, destekten yoksun kalan kişilerin uğradığı zararın tazminine imkân tanıyan özel bir düzenlemedir. Hüküm istisnai niteliğinden dolayı dar yorumlanmalıdır. Destekten yoksun kalan kişi destek ile arasındaki fiili bakım ilişkisine dayanarak destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir. Tazminat talep edebilecek kişiler kanunda düzenlenmemiştir. Bu kapsamda eş, çocuklar, anne/ baba, nişanlılar, resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanlar ve kardeşler gibi destekten sürekli ve düzenli bakım yardımı alan kişiler tazminat talebinde bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Destek, maddi zarar, yansımaya zarar, destekten yoksun kalma tazminatı, destek gören.

Makalenin Geliş Tarihi: 17.11.2024, **Makalenin Kabul Tarihi:** 04.12.2024.

* Arş. Gör. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, E-posta: rozsoy@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8774-7283.

Bu makale Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora programı kapsamında hazırlanan "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı" adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

ABSTRACT

The Turkish Code of Obligations, Article 53, enumerates the damages resulting from death. One of the damages listed in this provision is the loss suffered by individuals who have been deprived of the support of the deceased. Through this regulation, the legislator aims to provide compensation for the loss of support caused by an unlawful act that deprives individuals of the deceased's assistance. As the financial loss suffered by third parties due to death constitutes a reflex damage, it is generally excluded from compensation liability. However, compensation for such reflex damage may be possible if there is a clear legal provision allowing it. Article 53/I b. 3 of the Turkish Code of Obligations is special provision that enables compensation for the damages suffered by those deprived of support. A claim for compensation for loss of support can be made based on the actual caregiving relationship between the person seeking support and the individual providing it. Persons entitled to claim compensation are not specifically regulated by law. In this regard, who receive continuous, regular care, such as spouses, children, parents, fiancés, those living together as a married couple without formal registration, and siblings, have the right to request compensation.

Keywords: Support, pecuniary damage, reflex damage, compensation for loss of support, dependant.

GİRİŞ

Destekten yoksun kalan kişilerin, tazminat yükümlüsünden talep edebilecekleri destekten yoksun kalma tazminatı, sorumluluk hukuku açısından özel bir öneme sahiptir. Zira sorumluluk hukukunda hukuka aykırı bir fiille doğrudan doğruya kim zarara uğramışsa kural olarak o kişi zararının tazminini isteyebilir. Belirli bir kişi üzerinde doğan zarar ile üçüncü kişilerin uğradığı zarar ayrımı uygun illiyet bağına ilişkin bir sorun olmayıp ihlal edilen normun koruma amacıyla ilgilidir. Destekten yoksun kalan üçüncü kişilerin uğramış oldukları zarar, kural olarak hukuka aykırılık bağı kurulamadığı için tazmin edilmez. Ancak, genel kuraldan farklı olarak TBK m. 53/I b.3, destekten yoksun kalan kişilerin desteğin ölümü halinde tazminat isteme haklarının olduğunu düzenlemiştir. Bu hüküm kapsamında destekten yoksun kalma tazminatı, destekten yoksun kalan olarak kabul edilen üçüncü kişiler lehine tanınan özel ve istisnai bir düzenlemedir. Zira, desteğin ölümü halinde korunan hukuki değer desteğin hayatıdır; destekten yoksun kalanın malvarlığı

değildir. Ancak, bu durumda tazminat talebinde bulunabilecek olan kişi doğrudan zarar gören değil, desteğin ölümünden etkilenen üçüncü kişilerdir. TBK m. 53 hükmü istisnai niteliğinden dolayı genel kuraldan önce uygulanmalı ve dar yorumlanmalıdır. Bu yönüyle diğer zarar türlerinden farklı olan destekten yoksun kalma zararının, bu çalışmada incelenme gerekliliği doğmuştur.

I. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Türk Borçlar Kanunu m.53'te bir kimsenin ölümü halinde uğranılan zararlar sayılmıştır. TBK m. 53'te sayılan zararlardan biri de ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplardır. Kanun koyucu bu düzenlemeyle hukuka aykırı fiil neticesinde ölen desteğin bakım yardımlarından yoksun kalan kişilerin destekten yoksun kalma zararının tazminini amaçlamaktadır. TBK m. 53 hükmüyle hukuka aykırı fiil sonucunda yansıma zarara uğrayan kişilerin tazminat talep edemeyeceğine ilişkin genel kurala istisna getirilmiştir¹.

Destekten yoksun kalma zararı, ölen kişinin mali yardım ve bakımından yoksun kalan kişilerin uğradığı kazanç kaybı zararıdır². Destekten yoksun

¹ Kadir Emre Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004), 50,51; Roland Brehm, *Das Obligationenrecht-Die Entstehung durch unerlaubte Handlungen Artikel 41-61 OR* (Bern: Stämpfli Verlag AG, 2021), 399; Andrea Kottmann, *Schadensberechnung und Schadensschätzung bei Körperverletzung und Tötung* (Bern: Stämpfli Verlag AG, 2012), 250; Gediz Kocabaş, "Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Unsurları," *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 20, no.3 (2014): 274,285; Heinz Rey, *Ausservertragliches Haftpflichtrecht* (Zürich: Schulthess Verlag,2008), 83; Konrad Fehr, *Der Versorgerschaden* (Aarau: H. R. Sauerländer & Co,1942), 11; Max Keller, Sonja Gabi ve Karin Gabi, *Haftpflichtrecht* (Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 2012), 78; Necip Bilge, "Yardımcıdan Mahrumiyet Sebeble Doğan Zararların Tazmini," *Adliye Dergisi*, no.8 (1944): 682.

² Hardy Landolt, *Kommentar zum schweizerischen Zivilrecht, Obligationenrecht, Die Entstehung durch unerlaubte Handlung, Teilband VIc, Zweite Lieferung Art. 45-49 OR* (Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2007), 123; Bilgehan Çetiner, Andreas Furrer ve Markus Müller- Chen, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021), 489; Heinrich Honsell, *Schweizerisches Haftpflichtrecht* (Zürich: Schulthess Verlag, 1996), 86; Fikret Eren ve Ünsal Dönmez, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. II, m. 49-82* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2023), 1268,1269; Vural Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma

kalma tazminatı ise, ölenin yardımından yoksun kalan kişilerin ölüm olayıyla uğramış oldukları zararın giderilmesini sağlayan özel bir tazminat türüdür³.

Destekten yoksun kalma zararından söz edilebilmesi için desteğin öldürülmesi yoluyla destek ilişkisinin bozulması gerekir. Destek ilişkisi (bakım ilişkisi), destek ile destek gören arasında kurulan ve destek görenin bakımını sağlamak amacıyla yapılan sürekli ve düzenli yardım ilişkisine denir⁴. Bakım ilişkisi (*Versorgungsverhältnis*), destek (*Versorger, unterstützenden Person*), destekten yoksun kalan (*Versorgte, unterstützte Person*) ve desteğin destekten yoksun kalana sağladığı bakım yardımlarından (*Versorgungsleistung*) oluşur.

Türk Hukukunda destek kavramı iki farklı anlamda kullanılmaktadır. İlk olarak destek kavramı bir başkasının geçimini kısmen veya tamamen karşılayan ya da ölmeseydi karşılayacak olan kişiyi ifade eder⁵. Doktrinde bu anlamda destek kavramını ifade etmek için “geçindiren” ya da “bakan” kavramlarının kullanılabilmesi ifade edilmektedir⁶. Destek kavramının diğer anlamıyla, desteğin yaptığı ve/veya yapacağı yardımlar kastedilmektedir⁷. TBK m. 53/I b.3’te ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerden söz edilmiştir. TBK m. 53/I b.3’te destek kavramıyla yardımcı yapan kişi değil, yardımcı kendisi kastedilmektedir. Doktrinde bu anlamıyla desteği ifade etmek için “bakım yardımı” veya “geçim yardımı” kavramlarının kullanılabilmesi ifade edilmektedir⁸. İsviçre Hukukunda ise, destek terimi için “*Versorger*” ifadesi

Tazminatı,” *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, no. 157-158 (2017): 55; BGer 4A_389/2020, Urteil vom 18. 05.2021.

³ Kocabaş, “Destekten Yoksun Kalma,” 275; Mustafa Kıcalıoğlu, *Haksız Fiillerden Doğan Tazminat Davaları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2015), 274,275; Hüseyin Hatemi ve Kadir Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017), 163; Hüseyin Tuztaş, *Trafik Kazalarından Kaynaklanan Bedensel Zararlar-Destekten Yoksun Kalma Tazminat Davaları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2023), 734; Bernhard Stehle, *Der Versorgungsschaden: Dogmatik und Berechnung* (Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2010), 9 vd.; Landolt, *Obligationenrecht*, 123 vd.; YHGK, E. 2012/215, K. 2012/413, 27.06.2012, (Lexpera, E. T. 30.05.2023); BGE 129 II 49.

⁴ Kocabaş, “Destekten Yoksun Kalma,” 286; Stehle, *Versorgungsschaden*, 41,42.

⁵ Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 42.

⁶ Selahattin Sulhi Tekinay, *Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1963), 12.

⁷ Çağlar Özel, “Sözleşme Dışı Sorumlulukta Yansıma Zarar ve Giderimine İlişkin Bazı Düşünceler,” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 50, no. 4 (2001): 96; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 42.

⁸ Tekinay, *Ölüm*, 18,19; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 42.

kullanılmıştır. “*Versorger*” ifadesi kelime anlamıyla bir şey sağlayan ya da tedarik eden anlamına gelmektedir. Bu anlamıyla da terim bir kişiyi işaret etmektedir. Bir diğer ifadeyle, Türk kanun koyucusundan farklı olarak, İsviçre kanun koyucusu OR Art.45/3 hükmündeki destek kavramı ile yapılan yardımı değil, yardımı yapan kişiyi kastetmiştir⁹. Kanaatimizce, her ne kadar TBK m. 53/I b.3’te kanun koyucunun destek terimi ile kastettiği yapılan yardım olsa da “*destek*” teriminden anlaşılması gereken, yapılan yardım değil, yardımı yapan kişi olmalıdır.

Desteğin ölümünden önce, destek tarafından sürekli ve düzenli olarak yardım yapılan yahut da destek ölmeseydi ileride yüksek olasılıkla destek tarafından sürekli ve düzenli yardım yapılacak olan kişiye destekten yoksun kalan kişi (destek gören) denilmektedir¹⁰. İsviçre-Türk Hukuku bakımından destek gören kişinin ölen desteğin mirasçısı yahut da nafaka alacaklısı olmasına gerek yoktur¹¹.

II. DESTEK TİPLERİ

A. Genel Olarak

Hukuken destek (*Versorger*), bir başkasının ya da başkalarının geçimini sürekli ve düzenli biçimde karşılıksız olarak sağlayan veya ölmeseydi ileride sağlayacak olan kişidir¹². Bir başkasının geçiminin tamamen değil kısmen

⁹ Kocabaş, “Destekten Yoksun Kalma,” 276.

¹⁰ Kenan Tunçomağ, *Türk Borçlar Hukuku- Genel Hükümler, C. I* (İstanbul: Sermet Matbaası, 1976), 511; Kıcalıoğlu, *Tazminat Davaları*, 283; Kocabaş, “Destekten Yoksun Kalma,” 292; Hatemi ve Gökyayla, *Borçlar Hukuku*, 166; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 129; Murtaza Çalı, *Haksız Fiilden Doğan Tazminat- Tazminat Hesaplama Usulleri, Bunlarla İlgili Yargıtay Kararları* (Ankara: Gürsoy Basımevi, 1968), 60; Sami Narter, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2018), 5; Mehmet Sinan Cebe, *Destekten Yoksunluk ve İş Göremezlik Tazminatı ile Aktüeryal Hesap Esasları* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2020), 99; Stehle, *Versorgungsschaden*, 52.

¹¹ Brehm, *Obligationenrecht*, 352; Karl Oftinger ve Emil W. Stark, *Schweizerisches Haftpflichtrecht, Erster Band: Allgemeiner Teil* (Zürich: Schulthess Verlag, 1995), 335; Hans Marti, *Der Versorgerschaden* (Aarau: H. R. Sauerländer & Co, 1942), 79; Tekinay, *Ölüm*, 16 vd.; Haluk Tandoğan, *Türk Mes’uliyet Hukuku- Akit Dışı ve Akdi Mes’uliyet* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010), 300; Hatemi ve Gökyayla, *Borçlar Hukuku*, 166; Fehr, *Versorgerschaden*, 32; Kıcalıoğlu, *Tazminat Davaları*, 283.

¹² Fehr, *Versorgerschaden*, 10; Marti, *Versorgerschaden*, 14,15; Oftinger ve Stark, *Haftpflichtrecht*, 335,336; Rey, *Haftpflichtrecht*, 67; Keller, Gabi ve Gabi,

sağlanması da sürekli ve düzenli olduğu sürece destek sayılmak için yeterlidir¹³. İsviçre-Türk Hukukunda bir kimsenin destek sayılabilmesi için hukuki veya akdi değil sadece fiili bir bakma ve geçindirme ilişkisinin varlığı aranır¹⁴. Ayrıca bir kimse düzenli ve sürekli olmak koşuluyla acıma veya diğer kişisel duygularla bakım ihtiyacı olan bir kişiye yardımda bulunursa, yardım ettiği kişiler açısından da destek olarak kabul edilir¹⁵. Alman – Avusturya Hukukunda tazminat almaya hak kazanan kişiler, yaralanma anında ölen kişinin kanunen nafaka vermekle yükümlü olduğu ya da ileride böyle bir yükümlülük altına girebileceği kişilerdir¹⁶. Destek ilişkisinin belirlenmesinde kanuni bakım yükümlülüğünün dikkate alındığı Alman- Avusturya Hukukunda desteğin gönüllü olarak baktığı ya da sözleşmeye dayalı bakım

Haftpflichtrecht, 101; Tekinay, *Ölüm*, 12; Selahattin Sulhi Tekinay, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu ve Atilla Altop, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Filiz Yayınevi, 1993), 620; Eren ve Dönmez, *Şerh*, 1276; Hatemi ve Gökyayla, *Borçlar Hukuku*, 164,165; M. Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.2, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021), 107.

¹³ Tekinay, *Ölüm*, 12; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 98; Narter, *Tazminat*, 3; Rey, *Haftpflichtrecht*, 67; Keller, Gabi ve Gabi, *Haftpflichtrecht*, 101.

¹⁴ Fehr, *Versorgerschaden*, 36; Oftinger ve Stark, *Haftpflichtrecht*, 336; Rey, *Haftpflichtrecht*, 67; Landolt, *Obligationenrecht*, 127; Mustafa Reşit Karahasan, *Tazminat Hukuku- Maddi Tazminat Öğreti Yargıtay Kararları* (İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001), 284,285; Feyzi Necmeddin Feyzioğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I (İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976), 572; Honsell, *Haftpflichtrecht*, 87; Ferit H. Saymen ve Halid K. Elbir, *Türk Borçlar Hukuku- Umumi Hükümler* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 1966), 472; Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, *Borçlar Hukuku*, 620; Oğuzman ve Öz, *Borçlar Hukuku*, 108; Kıcalıoğlu, *Tazminat Davaları*, 274; Narter, *Tazminat*, 3; Cebe, *Aktüeryal Hesap Esasları*, 99; Y. 19. HD, E. 1993/1310, K. 1993/8420, 09.12.1993, (Kazancı, E. T. 25.11.2021); BGE 72 II 165/170.

¹⁵ Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, *Borçlar Hukuku*, 620,621; Tekinay, *Ölüm*, 16; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 99.

¹⁶ Marc M. Hürzeler, *System und Dogmatik der Hinterlassenensicherung im Sozialversicherungs- und Haftpflichtrecht* (Bern: Stämpfli Verlag AG, 2014), 21, 60, 147; Hansgeorg Eckelmann, Jürgen Nehls ve Hans Jürgen Schafer, “Die Berechnung des Schadensersatzes bei Ausfall von Geldunterhalt nach Unfalltod des Ehemannes/Vaters,” *Neu Juristische Wochenschrift*, (1984): 945; Guido Pfeifer, “Schadensfall Tod: Zur Ersatzfähigkeit entgangenen Gewinns bei Tötungsdelikten,” *Archiv für die Civilistische Praxis* 205, no.6 (2005): 799; Friedrich Wedl, “Das Problem des Drittschadens,” *Österreichische Juristen Zeitung*, (1958): 645; Marti, *Versorgerschaden*, 10; OGH 2Ob62/12z, Urteil vom 07.08.2012; LG München II (LG) - 9 O 4229/16, Schlussurteil vom 05.04.2018 (BeckRS, 2018, 47387).

yükümlülüğü taahhüdünde bulunduğu kişiler BGB § 844/2'ye veya ABGB § 1327'ye dayanarak tazminat talebinde bulunamaz¹⁷.

Türk Borçlar Kanunu m. 53/I b.3'te destek tipleri tahdidi olarak sayılmamıştır. Türk Hukukunda bir kimsenin destek olarak sayılabilmesi için fiili bakma ilişkisinin varlığı yeterlidir. Bu kapsamda eşler, ana ve baba, çocuklar, kardeşler, resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanlar, nişanlı, üvey anne/baba, gelin ve damat, evlatlık, üvey evlat, büyükanne ve büyük baba destek olarak kabul edilebileceği gibi destek ile destek gören kişi arasında herhangi bir bakma yükümlülüğünün aranmadığı gönüllü desteklik ilişkisi kapsamında bir kimse de hiç tanımadığı bir kimsenin desteği olabilir. Bu çalışmada destek tiplerinden sadece resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanlar açıklanacaktır.

B. Resmi Nikahsız Karı Koca Hayatını Yaşayanların Birbirine Destekliği

Destek ilişkisinin varlığından söz edebilmek için resmi nikah şart değildir¹⁸. Ülkemizde resmi nikah olmaksızın yasa dışı birleşmeler söz konusudur. Söz konusu yasa dışı birleşmelerin nasıl vasıflandırılacağı ve tazminat hakkı tanınıp tanınmayacağı ise sorun teşkil etmektedir. Mevzuatımıza göre, yalnızca resmi nikahlı eşlere bazı hukuki haklar tanınmaktadır. Ancak, resmi nikahı olmayan bu kimseler aynı resmi nikahlı eş gibi, çocuk doğurup, ev işlerini, tarla işlerini görmekte hatta kazanç getirici işte çalışarak aile birliğine katkı sağlamaktadır. Destek ilişkisi fiili bir durumu

¹⁷ Werner Wussow ve Gerhard Küppersbusch, *Ersatzansprüche bei Personenschaden* (München: Verlag C.H.Beck, 1990), 79; Hürzeler, *Sozialversicherungs- und Haftpflichtrecht*, 21; OGH 2Ob12/91, Urteil vom 26.04.1991.

¹⁸ Ergun Orhunöz, *Tazminat Davalarında Uygulama Sorunları Ölüm ve Bedeni Zararlar* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2000), 150; Narter, *Tazminat*, 10; Cebe, *Aktüeryal Hesap Esasları*, 102; Y. 21. HD, E. 2016/264, K.2016/5478, 29.03.2016, (Kazancı, E. T. 06.03.2022); "...Medeni Yasa uyarınca evlilik bağı kurulmasa bile karı-koca olarak bir araya gelerek bu amaç ve duygu ile yaşamın sürdürülmesi karşısında, kadınlara için fiilen ve düzenli olarak onun geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların normal akışına göre, eğer ölüm gerçekleşmeseydi gelecekte de bu yardımı sağlayacak bakım yükümlülüğünü yerine getiren erkeğin destek sayılması gerekir. Bu nedenle, nikahsız eşin iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümü nedeniyle destekten yoksun kalmaya dayalı olarak maddi tazminat davası açma hakkı vardır." Y. 21. HD, E. 2014/8509, K. 2014/18671, 25.09.2014, (Kazancı, E. T. 22.05.2022).

ifade ettiğinden doktrinde ve yargı kararlarında da resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanların birbirine destekliği kabul edilmektedir¹⁹. Ancak somut olayda desteğin hem resmi nikahlı eşi hem de resmi nikahsız karı koca hayatını yaşadığı bir kimsenin bulunması halinde resmi nikahsız partnerin destekten yoksun kalma tazminatı talep edip edemeyeceği hususu doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde bir görüşe göre, bir kimsenin destek olarak nitelendirilebilmesi için fiili bir bakım ilişkisinin yeterli olduğu ifade edilmektedir. Bu görüşe göre, desteğin sağlığında bakımını üstlendiği hem nikahlı eşi hem de resmi nikahsız karı koca hayatı yaşadığı kişi aynı anda destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir²⁰. Doktrindeki hâkim görüşe göre, destek ve destek gören bir başkasıyla resmi nikahlı değilse desteğin ölümü halinde resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan sağ kalan partner destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir²¹.

¹⁹ Tekinay, *Ölüm*, 42; Bilge, “Yardımcıdan Mahrumiyet,” 691,692; Feyzioğlu, *Borçlar Hukuku*, 573,754; Saymen ve Elbir, *Borçlar Hukuku*, 474; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2021), 530,531; Karahasan, *Maddi Tazminat*, 297; Kemal Tahir Gürsoy, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı,” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 29, no.1 (1972): 151,152; Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 114,115; Tunçomağ, *Borçlar Hukuku*, 508; Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, *Borçlar Hukuku*, 628; Hasan Tahsin Gökcan, *Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016), 708; Narter, *Tazminat*, 10.

²⁰ Ahmet Ç. Çelik, *Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 61,62; Tural, Medeni Kanun tanımaya da toplumumuzda çok eşliliğin yaygın olduğunu bu sebeple birden fazla eşi olan erkeğin ölümü halinde dini nikahlı eşinin de destekten yoksun kalma zararına uğradığını ifade eder. Ayrıca yazara göre, destek, yasal eşinden ayrı ve diğer eş ile yaşıyorsa nikahsız eşe verilen destek daha fazla belirlenmelidir. Turabi Tural, *Tazminat ve Hesaplanması* (Ankara: Mespa Dizgi, 1999), 73; Resmi nikahlı eşi olan desteğin imam nikahlı eşiyle birlikte yaşaması halinde imam nikahlı eşe de destekten yoksun kalma tazminatı verildiğine ilişkin karar için bkz. İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2018/289, K. 2020/292, 09.09.2020, (Lexpera, E. T. 03.03.2024); İstanbul BAM, 40. HD, E. 2021/394 K. 2022/1141, 15.06.2022, (Lexpera, E. T. 03.03.2024); Y. 11. HD, E.2005/13529, K. 2007/189, 15.01.2007, (Legalbank, E. T. 03.03.2024).

²¹ Gürbüz, imam nikahlı eşlerden birinin hukuki evlilik bağı ile bağlı olması halinde, artık imam nikahlı eşin desteklik iddiasının dinlenilmeyeceğini, ancak ölenin evli olduğunu bilmediği hallerin müstesna tutulması gerektiğini ifade etmektedir. Metin Gürbüz, *Beden Tamlığının İhlali (Sakatlık) ve Ölüm Hallerinde Doğan Maddi Zararın Hesaplanması ve Tazminatın Tayini* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2001), 60; Yavuz, kadın veya erkeğin başkası ile evli olmaması şartıyla resmi nikah yapılmaksızın karı koca

Kanaatimizce, resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan partnerler²², aile düzenini resmi nikahlı eş gibi sürdürmektedir. Resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanların kapsamına imam nikahlı eşler girebileceği gibi herhangi bir nikah olmaksızın fiilen karı koca hayatını yaşa-yanlar da girebilir. Zira, destek ilişkisi fiili bakma ilişkisinden kaynaklanmaktadır. Resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayanlardan biri halihazırda bir başkası ile evli değilse resmi nikahlı olmayan partnerlerin birbirine destekliği kabul edilmelidir. Ancak resmi nikahla evli birinin bir başkasıyla da resmi nikahsız yaşaması halinde genel ahlak kurallarına aykırı bir durum yaratılacağından resmi nikahsız karı koca hayatını yaşadığı partnerinin tazminat talebi kabul edilmemelidir. Zira evli birinin ölümü halinde hem resmi nikahlı eşinin hem de resmi nikahsız karı koca hayatını yaşadığı partnerinin tazminat hakkı olması genel ahlak kurallarına aykırı bir şekilde karı- koca hayatının yasa dışı birleşmeler noktasında teşvik edilmesine sebebiyet verir. Ayrıca yarattığı gayri meşru durumdan evli bir erkeğin resmi nikahlı olmayan partneri öldüğü gerekçesiyle hak sağlamasının da önü açılmamalıdır. Sonuç olarak, Medeni Kanun'un

gibi birlikte yaşayanların birbirinin desteği olacağını ifade etmektedir. Nihat Yavuz, *Borçlar Hukuku El Kitabı* (Ankara: Adalet Yayınları, 2018), 241; Nomer, ölen kişi evli olduğu halde nikahsız olarak bir başkasıyla birlikteyse evlilik dışı birlikteliğin ne kadar süreceği kestirilemeyeceğinden nikahsız eşin destekten yoksun kalma tazminatı isteyemeyeceğini ifade etmektedir. Haluk N. Nomer, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (İstanbul: Beta Yayınları, 2021), 271; Köteli, 3 durumda bu hususun değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir. (1) Meşru nikahlı eşi olan birisinin bir başkası ile karı koca gibi yaşamasında ağırlıklı unsur cinsel ilişkidir. Dolayısıyla yapılan yardımlar bunun ödüllendirilmesidir. Bu nitelikte bir yardımın kesilmesi destekten yoksun kalma tazminatı talebine temel olamaz. (2) Meşru eşinden başka birisiyle yaşayan erkeğin her an bu ilişkiyi bozması beklenir, bu yüzden bu ilişkilerin kararlılığı kanıtlanamaz denilebilir. Bu durumda da destekten yoksun kalma tazminatı talebinin reddi gerekir. (3) Erkeğin bazı nedenlerle boşanmadığı karısından yıllardır ayrı yaşaması ve bu süre içerisinde de davacı ile beraber olup onunla karı koca gibi yaşaması mümkündür. Bu durumda hem meşru eş hem de nikahsız eş ayrı ayrı destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. M. Argun Köteli, *Evliliğin Hukuki Niteliği ve Evlilik Dışı Beraberlikler* (İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret, 1991), 191 vd.; Oğuzman ve Öz, kadının veya erkeğin başkasıyla evli olmaması şartıyla, yardımda bulunanın diğerinin desteği sayılacağını kabul etmektedir. Oğuzman ve Öz, *Borçlar Hukuku*, 108; Gökyayla, medeni nikah olmaksızın birlikte yaşayan kişilerden biri veya her ikisi aynı zamanda evliyse, destek ilişkisinin varlığının kabul edilemeyeceğini ifade eder. Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 118.

²² Bu çalışmada resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan partnerler için resmi nikahsız partner terimi de kullanılmaktadır.

sağladığı birçok hukuki imkândan yoksun kalan özellikle miras hakkından yoksun kalan resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan partnerin tazminat hakkından da mahrum bırakılması onun ölüm anına kadar yapmış olduğu düzenli ve devamlı tüm yardımların göz ardı edilmesi demektir. Özellikle kırsal kesimlerde, kadın partner, çocukları ve kocasının yanı sıra kocasının anne ve babasının da hizmetini görmekte ayrıca hayvancılık veya tarla işlerinde de kocasına yardımcı olmaktadır. Taraflardan herhangi birinin halihazırda resmi nikahlı bir birlikteliği olmadığı durumda resmi nikahsız karı koca hayatı yaşayan partner, tıpkı resmi nikahlı eş gibi tazminat hakkına sahip olmalıdır. Zira, diğer tür lüsünün kabulü adalet anlayışına uygun düşmez.

III. DESTEKTEN YOKSUN KALMA ZARARININ HESAPLANMASINDA ZARARI AZALTAN HALLER

A. Genel Olarak

Destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanırken öncelikle zarar hesabı yapılmalıdır. Destekten yoksun kalma zararından söz edebilmek için destek görenlerin bakım ihtiyacı içinde bulunduğunu ya da ileride bakım ihtiyacı içine düşeceklerini ispat etmeleri gerekir. Eğer, destek gören desteğin ölümünden sonra da mevcut sosyal hayat seviyesini sürdürebiliyorsa yani bakım ihtiyacı içinde değilse somut olayda tazmini gereken bir zarar söz konusu değildir. Bu sebeple destek görenin desteğin ölümü sebebiyle elde ettiği birtakım menfaatler varsa, bu menfaatlerin de bakım ihtiyacını etkilediği ölçüde destekten yoksun kalma zararından indirilmesi gerekir. Destekten yoksun kalma zararından indirilmesi gereken ekonomik menfaatlerden biri miras, mal rejimi gibi denkleştirme ile ilgisi olmayan destek görenin bakım ihtiyacını azaltan ya da ortadan kaldıran menfaatler olabilir. Destekten yoksun kalma zararından indirilmesi gereken bir diğer ekonomik menfaat ise denkleştirmeye tabi olan ölüm sebebiyle tasarruf edilen masraflardır.

Sağ kalan kişi rapor veya karar tarihine kadar yeniden evlenmişse destekten yoksun kalma zararı desteğin ölüm tarihinden yeniden evlenmenin yapıldığı tarihe kadar özel olarak hesaplanmalıdır²³. Ancak yeniden evlenme

²³ Landolt, *Obligationenrecht*, 145; Brehm, *Obligationenrecht*, 430; Kottmann, *Schadensberechnung*, 291; Rey, *Haftpflichtrecht*, 70; Çalı, *Haksız Fiilden Doğan Tazminat*, 76; Çelik, *Destekten Yoksunluk*, 390; Gürsoy, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı,” 162,163; “*Davacı nikahsız eş K. D.’nin ölenin desteğinde olduğu uyumsuzluk konusu değildir...Sağ eşin evlenmekle ölenin desteğinden çıktığı açıktır. Bilinen varken varsayım dayalı olarak hesaplama yapılamaz. Hal böyle olunca sağ*

kesin olarak destekten yoksun kalma zararını sona erdiren bir hâl değildir. Yeniden evlenme halinde ikinci eş, ölen desteğin sağladığı sosyal hayat seviyesini sağlıyorsa evlenme ile zarar sona erer²⁴. Buna karşın ikinci eş, ölen eşin sağladığı sosyal hayat seviyesini sağlayamıyorsa bu durumda aradaki fark kadar hayatta kalan kişinin bakım ihtiyacının devam ettiği ve zararının tazmininin gerektiği kabul edilir²⁵.

Resmi nikahsız partner dava sürecinde yeniden evlenmeyebilir. Bu durumda resmi nikahsız partner için yeniden evlenme ihtimalinin değerlendirilmesi gerekir. Yeniden evlenme ihtimali zararı azaltan bir hâl olarak kabul edilmekte²⁶ ve zarardan yüzdesel bir indirim yapılmaktadır. Resmi nikahsız partnerden resmi nikahlı eşe göre daha fazla yeniden evlenme ihtimali indirimi yapıldığı için zararı azaltan hâllerden sadece yeniden evlenme ihtimali indirimi ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

kalan eşin olay tarihi ile evlenme tarihi arasında, ölenin desteğinde olduğunun kabulü gerekirken, sigortalının bakiye yaşam süresince desteğinde olacağı kabulü ile maddi tazminat karar verilmesi isabetsiz olmuştur.” Y. 21. HD, E.2016/264, K. 2016/5478, 29.03.2016 (Lexpera, E. T. 09.06.2023).

²⁴ Brehm, *Obligationenrecht*, 435; Kottmann, *Schadensberechnung*, 290,291; Tandoğan, *Mes'uliyet*, 307.

²⁵ Landolt, *Obligationenrecht*, 145; Brehm, *Obligationenrecht*, 430; Kottmann, *Schadensberechnung*, 291; Oftinger ve Stark, *Haftpflichtrecht*, 356; Tandoğan, *Mes'uliyet*, 307; Eren ve Dönmez, *Şerh*, 1295; Çalı, *Haksız Fiilden Doğan Tazminat*, 76; Çelik, *Destekten Yoksunluk*, 377; Gürsoy, “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı,” 163; Narter, *Tazminat*, 96; Gökcan, *Tazminat Hukuku*, 722; “Destekten yoksun kalan eşin yeniden evlenme olasılığı, zararı azaltan durumlardan sayılmakta; olasılığın oranına göre tazminattan indirim yapılması gerekmektedir. Dul eş dava bitmeden evlenmişse, destek tazminatı, önceki eşinin ölüm tarihi ile yeniden evlenme tarihi arasındaki süreye göre hesaplanması gerekir. Çünkü, yeniden evlenmekle yeni bir destek bulunduğu kabul edilmektedir. Şu kadar ki, ölen eşinin gelir durumuna oranla, yeni eşinin geliri daha düşükse, aradaki farkın tazminat olarak ödetilmesi gerekir.” YHGK, E. 2010/4-712, K. 2011/4, 02.02.2011, (Kazancı, E. T. 02.12.2022); Farklı görüş için bkz. Tuztaş, *Trafik Kazalarından Kaynaklanan*, 937,938.

²⁶ Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 221; Tekinay, *Ölüm*, 153; Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, *Borçlar Hukuku*, 642; Çelik, *Destekten Yoksunluk*, 377; Gürbüz, *Beden Tamliğının İhlali*, 132 vd.; Gökcan, *Tazminat Hukuku*, 732; Oftinger ve Stark, *Haftpflichtrecht*, 354; Kottmann, *Schadensberechnung*, 291,292; Y.17. HD, E. 2015/12168, K. 2018/6246, 21.06.2018, (Lexpera, E. T. 1.11.2024).

B. Resmi Nikahsız Partnerin Yeniden Evlenme İhtimali İndirimi

Resmi nikahsız karı koca hayatı yaşayan partnerlerin birbirlerine destek olduğu durumda da hayatta kalan resmi nikahsız partnerin yeniden evlenme ihtimali zarardan indirim sebebi olarak kabul edilmelidir²⁷. Yargı kararlarında resmi nikahsız partnerin, resmi nikahlı eşe göre yeniden evlenme ihtimalinin daha yüksek olduğu kabul edilmekte ve resmi nikahlı eşe göre daha fazla yeniden evlenme ihtimali indirimi yapılmaktadır²⁸. Resmi nikahsız partner, desteğin ölümüne kadar tıpkı resmi nikahlı eş gibi aile düzeni içinde yaşayan kişidir. Tek farkın evliliğin resmi şekilde yapılmamış olduğu bu durumda resmi nikahsız partner ve resmi nikahlı eş arasında yeniden evlenme ihtimali

²⁷ Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 225; Çelik, *Destekten Yoksunluk*, 379.

²⁸ "... tazminat isteminde bulunanın nikahsız eş olması, 18 yaşında ve bir çocuklu bulunması ve sosyal durumu nazara alındığında, nikahlı eşe nazaran evlenme olasılığının daha fazla olduğu söz götürmez. Bu bakımdan, nikahsız eş için % 35 oranındaki evlenme şansının az olduğu ortadadır." Y.21.HD, E.1997/3331, K. 1997/4819, 08.07.1997, (Kazancı, E. T.02.12.2022); "...davacı ile müteveffa işçi K6'in nikahsız 1 ay kadar evli kaldıkları tanık beyanları ve dosya kapsamından sabit olup, maddi tazminat hesabında davacının evlenme olasılığı nikahsız eş olduğundan, evli eşe oranla takdiren daha fazla indirim yapılması gerektiği, her ne kadar hükme esas alınan bilirkişi raporunda %40 oranında indirim yapılmış ise de, takdiren %50 oranında indirim oranının uygun olduğu kabul edilmiş ve Dairemizce bu hususta yeniden hesaplama yapılmış olup..." Diyarbakır BAM, 8.HD, E. 2020/669, K. 2020/1072, 11.12.2020, (Lexpera, E. T. 02.12.2022); Y.21. HD, E.2014/17542, K.2015/6892, 01.04.2015, (Yargıtay Karar Arama, E.T. 16.11.2024); Yargıtay'ın yeniden evlenme ihtimali değerlendirilirken resmi nikahsız partnerin durumunun resmi nikahlı eş gibi değerlendirilmesi gerektiği yönünde kararı için bkz. "Somut olayda, mahkemece müteveffanın gayriresmi (imam nikahlı) eşi davacı ... için bilirkişi raporu ile belirlenen tazminattan (bilirkişi görüşünün aksine) res'en değerlendirme yapılarak % 90 oranında yeniden evlenme ihtimali ve hakkaniyet indirimi yapılarak yazılı şekilde karar verilmiş ise de; kaza tarihinde 17 yaşında olan ve dosya kapsamına göre müteveffa ile birlikteliğinden 18 yaşından küçük bir çocuğu bulunan davacı eş için yapılan indirim fazladır. O halde mahkemece, davacı eşin durumu resmi evlilik gibi değerlendirilerek olay tarihindeki yaşı, 18 yaşından küçük bir çocuğunun bulunması (bir çocuk için % 5 pay düşümü yönünden) sosyal yaşantısı ve ekonomik durumu göz önünde bulundurularak Yargıtay uygulamaları ve evlenme ihtimali konusunda düzenlenmiş tablolardan da yararlanılarak davacının durumuna uygun bir oranda evlenme ihtimali indirimi ve buna göre aktüerya hesabı yapılması amacıyla bilirkişiden ek rapor alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yerleşik uygulamalara ve bu konuda hazırlanıp kabul gören tablolara aykırı şekilde ve yüksek oranda indirim yapılarak yazılı şekilde hüküm kurulması isabetli bulunmamıştır." Y. 17. HD, E. 2013/20061, K. 2015/7597, 25.05.2015, (Lexpera, E. T. 11.06.2023).

açısından farklı oranlara hükmedilmesi doğru bir yaklaşım değildir²⁹. Hayatın gerçekleri dikkate alındığında ister resmi nikahlı eş olsun ister resmi nikahsız partner olsun yeniden evlenme ihtimali aynıdır. Yeniden evlenme ihtimali tespit edilirken değinilen kadının yaşı, çocuk sayısı, karakteri gibi kriterlerden bahisle farklı oranların tespit edilmesi kabul edilebilir bir durumdur, ancak, bu kriterlerin haricinde hayatta kalanın sadece resmi nikahsız partner olması evlenme ihtimalinin daha yüksek olması gerektiği anlamına gelmez. Resmi nikahsız partnerin aile bağlarının güçlü olmadığı gibi gerekçelerin altına sığınılması doğru değildir. Sonuç olarak, ortada desteğin ölümüne kadar sürmüş resmi nikahsız bir birliktelik varken, aile bağlarının güçlü olmadığı resmi nikahsız partnerin resmi nikahlı eşe göre daha kolay yeniden evlenebileceği gibi bir varsayımla destekten yoksun kalma zararından yüksek indirimler yapılması kabul edilemez.

IV. DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATININ BELİRLENMESİNDE YAPILACAK İNDİRİMLER

A. Genel Olarak

Destekten yoksun kalma zararı sebebiyle takdir olunacak tazminatın belirlenmesi hususunda TBK’de özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Destekten yoksun kalma tazminatı da bir nev’i maddi tazminat olduğundan, maddi tazminatın belirlenmesine ilişkin hükümler burada da dikkate alınır. Maddi tazminattan yapılacak indirimlere ilişkin hükümler, TBK ve diğer bazı

²⁹ Aynı şekilde resmi nikahsız eşin evlenme şansının daha yüksek olacağına ilişkin yargı kararlarının eleştirisi için bkz. Çelik, *Destekten Yoksunluk*, 380, 396 vd.; Ali Güneren, *İş Kazası ve Meslek Hastalığından Kaynaklan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları* (Ankara: Adalet Yayınları, 2018), 1126,1127; Balcı, Soner, Aydoğan ve Yener’e göre, resmi nikahsız eşin yeniden evlenme şansı yönünden resmi nikahlı eşe göre fark gözetilmemelidir. Mesut Balcı, Birol Soner, Bahri Aydoğan ve Ahmet Yener, *İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarından Kaynaklanan Maddi Tazminat Davaları* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2021), 831; Yaşar’a göre, dini nikâhli evliliklerde birlikteliğin süresi kısa sayılabilecek bir süre olmuş ve birliktelikte çocuk da yoksa yargı kararları doğrultusunda ek bir indirim kabul edilmelidir. Ancak kısa sayılmayacak bir sürede ve birliktelikte çocuk da varsa dini nikahlı evlilikle resmi nikâhli evliliğin bir farkı olmadığını ifade etmektedir. Yazar, böyle bir durumda dini nikah nedeni ile ek bir indirim yapılmaması gerektiğini ifade eder. Halis Yaşar, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı* (Ankara: Adalet Yayınları, 2016), 201,202; Gaye Burcu Seratlı, *İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2003), 191 vd.

özel kanunlarda düzenlenmiştir. TBK m. 51/I ve m. 52 hükmü indirim sebeplerinin düzenlendiği en önemli hükümlerdendir. Ayrıca KTK m. 86/II ve m. 87/I'de de zarar görenin kusuru, hatır için taşıma ve aracın hatır için verilmesi halleri indirim sebebi olarak düzenlenmiştir. Destekten yoksun kalma tazminatından yapılacak indirimler kapsamında resmi nikahlı eşin tazminat talebinde dikkate alınmayan sadece resmi nikahsız partnerin tazminat talebinde dikkate alınan bir indirim sebebi bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında tazminattan indirim sebeplerinin tamamı değil sadece resmi nikahsız partnere haksız olarak uygulanan indirim sebebi açıklanacaktır.

B. Resmi Nikahsız Partner Olmaktan Kaynaklanan İndirim

Yargı kararları incelendiğinde, resmi nikahsız partnerin talep ettiği destekten yoksun kalma tazminatından TBK m. 51/I (BK m.43) gereğince çeşitli gerekçelerle hak ve adalete uygunluk adı altında bir indirim yapılmaktadır³⁰. Desteğin ölümü halinde resmi nikahsız partnerin, resmi nikahlı eş gibi sayılamayacağı yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi sebeplerle kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşam tercih edeceği kuvvetli olasılık içinde olduğu gibi gerekçelere dayanılarak tazminattan hak ve adalete uygunluk adı altında yargı kararlarında bir indirim yapılmaktadır. Kanaatimizce, yargı kararlarında istikrarla devam

³⁰ “Dava, imam nikahlı eşin destekten yoksun kalma tazminatı talebine ilişkindir. Tarafların hayatlarını ömür boyu birleştirme niyetiyle gerçekleştirdikleri hukuki nitelikli evlilik sözleşmesi olmaksızın evlenme vaadiyle yaşadıkları birliktelik evlilik dışı birliktelik olarak adlandırılmaktadır. Evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin, desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar ve özellikle yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, desteğin evinde yaşamını sürdüremeyeceği hususunun kabulü gerekmektedir. Nikahsız eşin, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşamı tercih edeceği üstün olasılık içinde olmakla, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi bakiye ömrün sonuna kadar devam etmesi ihtimalinin zayıf olması varsayımının göz önünde tutulması gerekmektedir. Şu hâlde, İtiraz Hakem Heyetince, yukarıdaki açıklamalar ışığında Türk Borçlar Kanunu'nun 51-52. maddeleri gereğince belirlenen tazminattan, hak ve adalete uygun bir miktar indirim yapılması gerekirken bu hususun gözetilmemiş olması doğru görülmemiştir.” Y. 4. HD, E. 2021/5895, K. 2021/9379, 30.11.2021, (Lexpera, E. T. 01.11.2024); Y.21.HD, E.2006/21486, K.2007/8513, 24.05.2007, (Lexpera, E. T. 03.04.2023); Y.21. HD, E.1997/3331, K.1997/4819, 08.07.1997, (Lexpera, E. T. 03.04.2023); Y.21. HD, E.2014/17542, K.2015/6892, 01.04.2015, (Yargıtay Karar Arama, E. T. 16.11.2024).

eden bu uygulama yerinde değildir. Zaten, resmi nikahlı eş ile resmi nikahsız partner arasındaki tek fark evliliğin resmi şekilde yapılmamış olmasıdır. Bu durumda resmi nikahsız partner aleyhine haksız olarak daha yüksek yeniden evlenme ihtimali indirimi uygulanmaktadır. Resmi nikahsız partnerin talep ettiği destekten yoksun kalma zararından yüksek bir yeniden evlenme ihtimali indiriminin yanı sıra TBK m. 51 gereğince hak ve adalete uygunluk adı altında tazminattan da bir indirim yapılması kabul edilemez. Yapılan indirimler hakkaniyet ve nesafet kurallarına aykırı olup tazminat hukuku ilkeleri ile bağdaşmamaktadır. Destekten yoksun kalma tazminatı hesabında sırf resmi nikahsız partner olmaktan kaynaklı zarar hesabından bir indirim yapıp tekrar aynı sebeple bir de tazminat hesabından indirim yapılması mümkün değildir³¹.

Kanaatimizce, resmi nikahsız partnerin destekten yoksun kalma zararının hesabında resmi nikahlı eşten daha fazla yeniden evlenme ihtimali indirimi yapılmamalıdır. Zarardan resmi nikahlı eş ile aynı oranda yeniden evlenme ihtimali indirimi yapıldıktan sonra resmi nikahın olmamasına dayanılarak tazminattan da hakkaniyete aykırı bir indirim yapılmamalıdır. Resmi nikahlı eş ile resmi nikahsız partner arasında tazminat hesabında bir ayırım yapılmasını doğru bulmamaktayız. Zira her ikisi de desteğin ölümüne kadar aile bağlarını koruyarak yaşamlarını sürdürmüştür. Sonuç olarak, resmi nikahsız partnerin tazminat talebinden ne resmi nikahlı eşten daha fazla yeniden evlenme ihtimali indirimi ne de tazminattan hak ve adalete uygunluk adı altında ayrıca bir indirim yapılmalıdır.

³¹ Aynı yönde görüş için bkz. Gökyayla, *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*, 281; Yargıtay'ın 1997 tarihli kararının muhalefet şerhi şu şekildedir. "...evlenme şansının daha yüksek tutularak, daha az tazminata karar verilmesi yanında, ayrıca Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi gereği bir indirimin de yapılması hak, adalet, nesafet kurallarına aykırı olup tazminat hukuki yönünden de kendi içinde çelişki yaratmaktadır." Y.21. HD, E.1997/3331, K.1997/4819, 08.07.1997 (Lexpera, E. T. 03.04.2023); 2021 tarihli yargı kararındaki muhalefet şerhi ise şu şekildedir. "...Boşanmış ve çocuklu destekle resmi nikah olmadan birlikte yaşayan davacı eşin destek tazminatından Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesi içtihatlarına göre TBK 55. maddesi de gözetilerek herhangi bir indirim yapılmaması gerekirken, TBK'nın 51-52. maddeleri gereğince belirlenen tazminattan hak ve adalete uygun bir miktar indirim yapılması gerektiği şeklindeki bozma ilamının 1) nolu bendindeki sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum." Y. 4. HD, E. 2021/5895, K. 2021/9379, 30.11.2021, (Lexpera, E. T. 20.04.2024).

SONUÇ

İsviçre- Türk Hukukunda bir kimsenin destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilmesi için destek ile destek gören arasında herhangi bir hısımlık ilişkisi aranmaksızın fiili bakım ilişkisinin olması yeterlidir. Bu sebeple İsviçre- Türk Hukukunda destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecek kişilerin kapsamı oldukça geniştir. Destekten yoksun kalma tazminatı talep edebilecek kişilerden birisi de resmi nikahsız karı koca hayatı yaşayan partnerdir. Kanaatimizce, taraflardan birisinin bir başkasıyla resmi nikahlı evliliği bulunmuyorsa resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan partnerin tazminat talep etmesine olanak sağlanmalıdır. Zira evli birinin ölümü halinde hem resmi nikahlı eşinin hem de resmi nikahsız karı koca hayatını yaşadığı partnerinin tazminat hakkı olması genel ahlak kurallarına aykırı bir şekilde karı- koca hayatının yasa dışı birleşmeler noktasında teşvik edilmesine sebebiyet verir.

Resmi nikahsız karı koca hayatını yaşayan partnerin tazminat talep edebildiği durumda ise hem zararın hesabında hem tazminatın belirlenmesinde resmi nikahsız partner olmaktan kaynaklanan haksız birtakım indirimler yapılmaktadır. Yargı kararlarında destekten yoksun kalma zararı hesabında resmi nikahsız karı koca hayatı yaşayan partnerin, resmi nikahlı eşe göre yeniden evlenme ihtimalinin daha yüksek olduğu kabul edilmekte ve daha fazla indirim yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Oysaki ortada desteğin ölümüne kadar sürmüş resmi nikahsız bir birliktelik varken, aile bağlarının güçlü olmadığı resmi nikahsız partnerin resmi nikahlı eşe göre daha kolay yeniden evlenebileceği gibi bir varsayımla destekten yoksun kalma zararından yüksek bir yeniden evlenme ihtimali indirimi yapılması kabul edilemez. Bir diğer aleyhe indirim ise tazminat talep edenin resmi nikahsız partner olması sebebiyle tazminatın belirlenmesi aşamasında yapılan indirimdir. Yargı kararları incelendiğinde, resmi nikahsız partnerin talep ettiği destekten yoksun kalma tazminatından TBK m. 51/I gereğince çeşitli gerekçelerle hak ve adalete uygunluk adı altında bir indirim yapılmaktadır. Kanaatimizce, resmi nikahlı eş ile resmi nikahsız partner arasındaki tek fark evliliğin resmi şekilde yapılmamış olmasıdır. Resmi nikahsız partner ile destek desteğin ölümüne kadar aile düzeni içerisinde yaşamaktadır. Bu durumda desteğin ölümüyle birlikte güçlü olmayan bir aile bağından söz edilemez. Destekten yoksun kalma tazminatından resmi nikahsız partner aleyhine yapılan indirim hakkaniyete aykırı olup tazminat hukuku ilkeleri ile bağdaşmamaktadır. Yargı kararlarında hakkaniyet adı altında yapılan bu haksız indirim terkedilmelidir. Sonuç olarak, resmi nikahsız partnerin

tazminat talebi tespit edilirken ne zarar hesabında resmi nikahlı eşten daha fazla yeniden evlenme ihtimali indirimi ne de tazminattan hak ve adalete uygunluk adı altında ayrıca bir indirim yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Balcı, Mesut, Birol Soner, Bahri Aydoğan ve Ahmet Yener. *İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarından Kaynaklanan Maddi Tazminat Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Bilge, Necip. “Yardımcıdan Mahrumiyet Sebebiyle Doğan Zararların Tazmini.” *Adliye Dergisi*, no.8 (1944):679-693.
- Brehm, Roland. *Das Obligationenrecht-Die Entstehung durch unerlaubte Handlungen Artikel 41-61 OR*. Bern: Stämpfli Verlag AG, 2021.
- Cebe, Mehmet Sinan. Destekten Yoksunluk ve İş Göremezlik Tazminatı ile Aktüeryal Hesap Esasları. Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.
- Çalı, Murtaza. *Haksız Fiilden Doğan Tazminat- Tazminat Hesaplama Usulleri, Bunlarla İlgili Yargıtay Kararları*. Ankara: Gürsoy Basımevi, 1968.
- Çelik, Ahmet Ç. *Ölüm Nedeniyle Destekten Yoksunluk*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Çetiner, Bilgehan, Andreas Furrer ve Markus Müller- Chen. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Eckelmann, Hansgeorg, Jürgen Nehls ve Hans Jürgen Schafer. “Die Berechnung des Schadensersatzes bei Ausfall von Geldunterhalt nach Unfalltod des Ehemannes/Vaters.” *Neu Juristische Wochenschrift*, (1984): 945-950.
- Eren, Fikret ve Ünsal Dönmez. *Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. II, m. 49-82*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Fehr, Konrad. *Der Versorgerschaden*. Aarau: H. R. Sauerländer & Co,1942.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1976.
- Gökcan, Hasan Tahsin. *Haksız Fiil Sorumluluğu ve Tazminat Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Gökyayla, Kadir Emre. *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Güneren, Ali. *İş Kazası ve Meslek Hastalığından Kaynaklan Maddi ve Manevi Tazminat Davaları*. Ankara: Adalet Yayınları, 2018.

- Gürbüz, Metin Gürbüz. *Beden Tamliğının İhlali (Sakatlık) ve Ölüm Hallerinde Doğan Maddi Zararın Hesaplanması ve Tazminatın Tayini*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2001.
- Gürsoy, Kemal Tahir. “Destekten Yoksun Kalma Tazminatı.” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 29, no.1 (1972): 143-197.
- Hatemi, Hüseyin ve Kadir Emre Gökyayla. *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- Honsell, Heinrich. *Schweizerisches Haftpflichtrecht*. Zürich: Schulthess Verlag, 1996.
- Hürzeler, Marc M. *System und Dogmatik der Hinterlassenensicherung im Sozialversicherungs- und Haftpflichtrecht*. Bern: Stämpfli Verlag AG, 2014.
- Karahasan, Mustafa Reşit Karahasan. *Tazminat Hukuku- Maddi Tazminat Öğreti Yargıtay Kararları*. İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001.
- Keller, Max, Sonja Gabi ve Karin Gabi. *Haftpflichtrecht*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 2012.
- Kıcalıoğlu, Mustafa. *Haksız Fiillerden Doğan Tazminat Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.
- Kocabaş, Gediz. “Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Unsurları.” *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 20, no.3 (2014):273-302.
- Kottmann, Andrea. *Schadensberechnung und Schadensschätzung bei Körperverletzung und Tötung*. Bern: Stämpfli Verlag AG, 2012.
- Köteli, M. Argun. *Evliliğın Hukuki Niteliği ve Evlilik Dışı Beraberlikler*. İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret, 1991.
- Landolt, Hardy. *Kommentar zum schweizerischen Zivilrecht, Obligationenrecht, Die Entstehung durch unerlaubte Handlung, Teilband VIc, Zweite Lieferung Art. 45-49 OR*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2007.
- Marti, Hans. *Der Versorgerschaden*. Aarau: H. R. Sauerländer & Co, 1942.
- Narter, Sami. *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı ve Davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. Nomer, Haluk N. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınları, 2021.
- Oftinger, Karl ve Emil W. Stark. *Schweizerisches Haftpflichtrecht, Erster Band: Allgemeiner Teil*. Zürich: Schulthess Verlag, 1995.

- Oğuzman, M. Kemal ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.2*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.
- Orhunöz, Ergun. *Tazminat Davalarında Uygulama Sorunları Ölüm ve Bedeni Zararlar*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2000.
- Özel, Çağlar. "Sözleşme Dışı Sorumlulukta Yansıma Zarar ve Giderimine İlişkin Bazı Düşünceler." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 50, no. 4 (2001):81-106.
- Pfeifer, Guido. "Schadensfall Tod: Zur Ersatzfähigkeit entgangenen Gewinns bei Tötungsdelikten." *Archiv für die Civilistische Praxis* 205, no.6 (2005):795-820.
- Rey, Heinz. *Ausservertragliches Haftpflichtrecht*. Zürich: Schulthess Verlag,2008.Saymen, Ferit H. ve Halid K. Elbir. *Türk Borçlar Hukuku- Umumi Hükümler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1966.
- Seratlı, Gaye Burcu. *İş Kazasından Doğan Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2003.
- Seven, Vural. "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı." *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, no. 157-158 (2017): 31-62.
- Stehle, Bernhard. *Der Versorgungsschaden: Dogmatik und Berechnung*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 2010.
- Tandoğan,Haluk. *Türk Mes'uliyet Hukuku- Akit Dışı ve Akdi Mes'uliyet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Tekinay, Selahattin Sulhi. *Ölüm Sebebiyle Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1963.
- Tekinay, Selahattin Sulhi, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu ve Atilla Altop. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Filiz Yayınevi, 1993.
- Tunçomağ, Kenan. *Türk Borçlar Hukuku- Genel Hükümler, C. I*. İstanbul: Sermet Matbaası, 1976.
- Tural, Turabi. *Tazminat ve Hesaplanması*. Ankara: Mespa Dizgi, 1999.
- Tuztaş, Hüseyin. *Trafik Kazalarından Kaynaklanan Bedensel Zararlar- Destekten Yoksun Kalma Tazminat Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2023.
- Wedl, Friedrich. "Das Problem des Drittschadens." *Österreichische Juristen Zeitung*. (1958): 645-648.
- Wussow, Werner ve Gerhard Küppersbusch. *Ersatzansprüche bei Personenschaden*. München: Verlag C.H.Beck, 1990.
- Yaşar, Halis. *Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*. Ankara: Adalet Yayınları, 2016.
- Yavuz, Nihat. *Borçlar Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınları, 2018.